

Издаје суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

НАПОМЕНА.

Многи наши поштовани предбојници остали су нам дужни претплату за прошлу годину и зато се овцијем по ново позивају, да изволе свој дуг чим прије измирити, а тако исто послати претплату и за ову годину ако жете да им лист пињемо.

АДМИНИСТРАЦИЈА „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 23 фебруара

Послије рјешења бугарског питања у јевропској штампи износи се опет једно од писећих питања. Пунитен је глас, да је Порта упутила свога посланика у Лондону, да обнови преговоре с енглеском владом о мисирском питању. Тај глас је тако забринуо енглеску штампу, да га је влада енглеска морала опорети у парламенту. Међу тим петроградски листови, који се нијесу научили, да млате празну сламу, прихватили су тај глас, и озбиљно прегресају то питање.

Петроградско „Н. Време“ допуншта, да је тај глас у неком смислу преран, али сумња, да нема никакве основа. У Лондону политички кругови држе, да Порта за сада само пенитије земљиште, како о томе мисле континенталне државе, па знаду још, да је Аустро-Угарска савјетовала Порту, да се не потиче то питање. „Сасвијем је могуће — вели „Н. Време“ — да се у Бечу држе таквог погледа на жељу Порте, да се користије садашњем политичкијем приликама, да удаљи Енглезе из Мисира. Основ тога покушаја биће, наравно, напомена, да Султану припада врховно право над арапском земљом, а таква напомена не може годити Аустро-Угарској, која такођер фактично господари има већ пундјех седамнаест година у двијема областима, које нијесу преставале припадати Султану. Између Босне и Херцеговине с једне и Мисира — с друге стране, та је разлика, што у првијема аустријска влада уводи поредак од г. 1879, услед конвенције с Портом, коју су признале све јевропске државе, док Енглези управљају Мисиром без формалног одобрења Султана, него на против, успркос неколико пута поновљенијем протестима са стране турске владе. У ствари пак природа једне и друге окупације истовјетна је. Како у Босни и Херцеговини тако у Мисиру окупације имају сврху, да успоставе ред, и кад би Порта успјела, да удаљи Енглезе из Мисира из разлога тога, што је ред већ довољно уведен, она би отуда наставила, силом истог разлога, тражити, да се удаље аустријанци и двије поменуте турске провинције. У осталом треба опазити, да мијење Аустро-Угарске није тако важно за Порту, као мијење друге велике силе, да, које су заинтересоване у мисирском питању, и које немају узрока да савјетују Порту, да не потиче то питање. Те су државе: Француска, Немачка и Русија. Фактично енглеско владање у Мисиру лишава Француску онога уцлива, који је имаала тамо, и

који није никад злоупотребљавала. За Немачку и за Русију је важно, да обезбједе својим заставама слободни пролазак кроз суецки прокоп у сваком случају, о чему не може бити ни говора у случају, да једна од њих зарати са Енглеском, која влада на истом прокопу. Ако Порта озбиљно мисли да потакне мисирско питање, савјети, што ће Порта добити из Париза, Берлина и Петрограда, за њу ће бити од много више важности, него ли они из Беча. Вријеме за дипломатски корак, о коме је ријеч, у сваком је случају угодно. Односно Енглеске посљедни политички догађаји створили су неспорно изјесну солидарност између Русије, Француске и Немачке у акцији противу намјера и питрига енглеске дипломатије. Порта је обавезана овцијем трима државама, што се избавила озбиљне опасности, којом су јој пријети јерменски переди. Сасвијем је наравно да Порта тражи код њих паслона у мисирском питању, и нема разлога да се боји, да ће Аустрија и Италија бити уз Енглеску. Прва се може задржати обећањем, да се неће потицати питање босанско-херцеговачко, а друга има и сувише посла у Африци“.....

Петроградске „Новости“ пишу: „Мисирско питање за Француску има значаја скоро као што за Русију има бугарско питање. Савремени Мисир дугује све Француској, као што савремени Бугарска дугује Русији. Али као што Русија не жели да присвоји Бугарску, тако и Француска није желила нити жели да освоји Мисир. Но као што Русија у Бугарској, тако и Француска у Мисиру, морају користовати се правима, што им припадају, и не могу допустити да тамо господаре друге државе. Русија је успоставила нормалне односе у Бугарској, па је сада ред на Француску односно Мисира. Француској и Енглеској потребито је да дигну с дневног реда мисирско питање, да им не стоји на пут узајамнијем односима и политичком развитуку. То су већ увидјели бољи представници јавног мијења с једне и с друге стране Ламашиа. Што се тиче Русије, она не може имати ништа противу измирења француско-енглеског, као што нема ништа противу приближења немачко-француског. Рјешење мисирског питања не може ништа шкодити француско-руском савезу, пошто овај савез нема агресивнијех сврха. Француско-руски савез био је и остаје савез мира. И кад би се тројни савез распао, и тада француско-руски савез може постојати, као срећна политичка комбинација, која потпуно одговара обијем великијем државама.“

Послије погибије код Амбалае, и капитулације Макале, очекивао се одлучни сукоб италијанске и абисинске војске. У томе очекивању било је мањих бојева, где се ипак доста крви пролило. Менелик је предлагао, да се италијанска војска повуче у пређашње границе, и да се Ухулиски уговор прегледа, па да се мир склопи; али је тај предлог Баратијери одбио, и даље се спремао за нападај. Међу тим је његов положај све тежи поставао. Урођеници, што су били у италијанској војсци, почели су оружје обрћати противу Италијанаца, који су се с њим морали бити. Осим тога, с друге стране појавили су се дервиши магистри код Касале,

што пријети италијанској војсци и раздјељује је. Сваки дан положај је поставао озбиљнији, и генерал Баратијери имао је основа, да страхује, да му Шаонци не прекину пут у Масаву. У тој муци Баратијери је покушао срећу нападајем изненајем на абисинску војску. Као што се види из нацијех телеграма овај нападај није успио. По првијем вијести-ма из самог италијанског извора, изгледа да је пораз италијанске војске био потпун.

У то се данас отвара италијански парламент, ком предстоји: или да удвостручи помоћ Еритреји, или да повуче војску из абисинских граница патраг. У Италији је била јака опозиција, одма у почетку, противу овога подухећа: а данас та опозиција мора да је много јача. До сада је Италија трошила сваки дан преко милион лира на издржавање ове експедиције, а може ли она тај трошак удвостручити, у не извесности, да ли ће ипак успијети?

Оиће мијење у Јевропи влада, да се Италија налази у врло тешком положају.

ДОПИСИ.

Берански Каза, 3 фебруара — 1-ог т. м. ове године преселио се је у вјечност војни мисирцај и Берански камакан г. Мехмед-бег Бахтијаровић. Он је био родом Бошњак из Јајца. По његовом доказу и писменим подацима, који се у његовој архиви налазе, он је прави потомак Босанског бана Стефана Томановића. — Док је Аустрија окупирала Босну и Херцеговину, кућа Капостановића (тако су се до скоро прозивали) била је главна у Босни. Окупација Босне и Херцеговине би узрок, те се између осталих и Бахтијаровић неслине.

Ово је била и најбогатија кућа у Јајцу. Сва благаства немогаше Мехмед-бег савладати да остане у Босну.

Он је 1885 г. дошао у Беране као колаз; а 1889 буде постављен за војног бимбашу (командира) и грађанског камакана. Долазком његовим на управу овог „казаха“ добио је њему потчињени народ нови живот тако, да мјесто што свакоме поштеном човјеку бјеше прије њега и живот и имање у опасности, његовим долазком дошао је добар ред и благостање у земљи.

Први и најглавнији посао му бјеше, да истреби насилнике и зулумање из земље и да обезбједи сиротињу. Могоао си видјети читаве превезе зликоваца у његовој тамници. Врло често су ишле тужбе противу њега од стране зликоваца и њихових патропа; но је све било безуспјешно, јер Висока Влада виђање у њему врла и ваљана човјека. Осим што је био прав и једнак сваком — не гледајући на вјеру и народност — он је врло вјешто знао одржати добро одношаје са нашим комшијама — Црногорцима.

Његово Величанство Султан, видећи у њему врла човјека и неуморна радника подигне га замирилаја 1894 год., давши му под команду читаве крајеве наше царевине, који се граниче с Црном Гором; и да води политику с истом, што је тачно и свјесно вршио на корнет своје отаџбине и на задовољство Њ. В. Султана.

Ну „ће је среће има и несреће!“ Болест, која ево проузрокова и смрт добром турчину не даде живјети заштитнику правде — на овим крајевима простране Османске Царевине.

Као што напоменух, он је умри 1-ог т. м. у 11^{1/2} сати пред подне; а не тог дана у 3 по подне било је његово тијело предато матери земљи.

Сировод је био величанствен, јер осим православних и мухамеданаца, који живе у Беране, скупило се мноштво народа из околине. То је први пут, да овдашњи становници двију вјера иду један другом на пратњу. Чам се је народ враћео

Претплата плаћа се поштомском упутницом непосредно администрацији „Гл. Црног.“ на Цетиње, или отпраћивши поштом на коју драго пошту; а коме је наручије, може се претплатити код г. Пера Римаковића, књажа, цип. агента у Котору. Дониес еп ишљу уредништву Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 3 новчића за први пут, а за сваки даљи пут по 2 новчића.

с гробља у варош примјетила се промјена у свему. Прије но је мртво тијело предато земљи почели су пунати мандали на тамици; и могоао си видјети је јадне Србе гурају унутра. А шта ће бити доцније, ако не дође добар човјек на мјесто његово?

Надамо се на Бога и на Њ. В. Султана, који се једнако стара за сваког свог поданика, да ће својим милостивим оком погледати на вјерни му народ у овцијем крајевима.

Покојнику су остала два брата, маћеха и два браташца (сиротца), које је издржавао о свом „ајдуку“ (плати).

Надамо се, да Висока Влада, признајући заслуге врлог човјека, неће заборавити његову породицу.

Т. Надић.

Њујорк, 25 јануара. — У Сјеверној Америци има изобиљ добротворних друштава, нада све у граду Њујорку; али православни Срби и Руси не имаху свог особитог, те ступаху у различита друштва, пошто човјеку надасе раднику јест од превелике користи, јер у случају болести има сваку помоћ, што новчану, што лијечничку, у случају да болесник умре, друштво коме је припадао, стара се за његов погреб као брату друштва.

По наговору и тешком али неуморном раду г. Форстера и г. Мурића (добротворни Руси) било је састављено у г. 1893 наше друштво под именом: Добротворно Русско братство Пресвете Богородице, које сачињавају само православни Срби и Руси. Под пресједником господином Мурићем ово друштво сјајно пранпредова које се и дан данас све већа умножава. Ово друштво узео бригу на себе, да ради да имамо и ми своју св. цркву, у чему нам помога мудрост и добна воља преосвештеног г. епископа (С. А.) Николаја и господи Форстера и Мурића, који су код св. Синода у Петрограду у Русији измолити цркву, помоћ, два свештеника са псалмичком и друге црквене утвари, и 16 и 28 априла 1895 године била нам је црква свечано отворена и посвећена св. Николају чудотворцу, уз мноштво народа различитих вјера, који из љубопитљивости нагнеше тај дан у цркву. Своју литургију служаше више православних свештеника позватих из оближњих градова уједињених држава (С. Ам.) а службу божју одговараху сами петроградски пјевачи, који тај дан стигаше из Јевропе и који задивило присуство са њиховим милозвучјем, ну на жалост мораше се кашње разићи по одређенијем им мјестима.

Одоше пјевачи, а остаде сам псаломчик, зато се постараше те састависмо пјевачко црквено друштво од самих добровољних дилектанта, који укупно броје 18 пјевача и пјевачица, који данас тачно и вјешто музикално пјевају под управом врлог пона Илије Зотикова и г. Псаломчика Александра Александровича петрограданина, и кроз тромјесечно пјевање они изводисе дилектанта да најтежи комад тачно и музикално испјевају могу.

У нећеље и празнике дане црква је дупком пуна, но не мислите да од само наших већ могу рећи од цијелог Новијорског становништва. Пошто је црква још мала, јер је на брзу руку састављена, за то више пута принуђен је народ да по ходницама и црквеној авлији стоји док траје служба Божја.

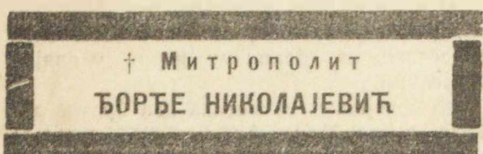
Пјевачко друштво састављено је од самог радничког staleжа, што Руси што Срба, који по жале вријеме пручењу и познавању теорије у музикалној струци. Пјевачи су: г. г. пона Илија Зотиков управитељ пјенија, А. Александровић, И. Дамјановић, А. Зипкијевић, Петар Желалић, М. Стјепанов, Никола Желалић, Георги Синаковић, Петар Васиљев, К. Виленики, Георги Михајленог, Васили Журавлов, Марија Владимировна, Јулија Јаблашевскаја, И. Щедрукина и Елена Робинска.

Оног да се повратим на наше добротворно друштво, које сада броје својих 320 чланова а то Руси и Срба, међа којим налазе се наши Далматински и Херцеговачки Срби и ти су: Петар Желалић Бокоторац из Бијеле; Никола Давовић с Х. Крушевица; Никола Милиновић из Мориња; Никола Желалић из Бијеле; Симо Мандић из Каменог; Симо Марић из Каменог; Драгутин Милиновић из Мориња; Џанго Батовић из Кумбора; Драго Бего-

вја из Бијеле; Натар Милиновић из Мо-
риња; Стеван Бојковић из Грбља; Томо
Тричковић из Луштице; Божо Ђиловић из
Кумбора; Матан Драшковић из Котора;
Мато Злоковић из Бијеле; Мато Вуковић
из Бијеле; А. Томановић из Костањце;
Марко Милетић из Причаја; Воин Милино-
вић из Мориња; и Никола Каповић из
Луштице, сви из околије Бокоторског;
из Херцеговине: Божо Вице, Ристо Анђу-
шић, Томо Нажиновић и још неки који
намјеравају у првој сједници поступити у
друштво; из Црне Горе: Марко Пејовић
Џуца, Саво Петровић, и Никола Савић.
Установа друштва јест тако уређена да се
друштво броји међу примама. У сваку дру-
гу нећељу држе се редовне сједнице у
којих се расправљају друштвене и народ-
не користи а к томе о бодитку црквеном.

Уз брацки поздрав свију Американ-
ских Срба и Руса „Пригорском Гласу“
честитајући му нову годину и дуг вијек.

Књижевност, умјетност и просвјета.

Задарски „Српски Глас“ о овом
заслужном мужу пише:

Родио се у селу Јаску у Фрушкој
Гори 20. априла 1807. Пошто је свршио
богословске науке, дошао је у Дубровник
за учитеља, г. 1830, по жељи митрополита
Стратимировића. Оженио се Катарином
Берберовић из Мориња и 1833. запослио се.

У Дубровнику био је парох за 28 г.
По томе прешао је у Задар. Овдје је био
професор богословије, па члан православно
конзисторије и после, као црквени представ-
ник, био је члан земалског школског вијећа,
кад је установљено било.

Покрај своје свештеничке дужности, у
којој је био ревностан и у свакоме погледу
угледан, одликовао се још од млађих
година као вриједан и у оно доба риједак
књижевник. Било је то доба првијех поче-
така књижевног рада на оном приморју.

Покојни Божидар Петрановић дао је у
оном опћем мртвцу, први глас на поклич.
Он је објавио познати проглас за учење
народног материнског језика. Он је казао
у томе прогласу како се тај наш језик има
звати, били: не илирски, него српски!

Год. 1836 Божидар Петрановић издао
је прву књигу Српско-Далматинског Алма-
наха, коју је штампано у Карловцу. Књига
је та још једне године изашла и по томе
промијењено јој је име у Српско-Далматин-
ски Магазин. Под уређивањем пок. Петра-
новића изашла је ова књига све до 1841.
По томе се прихватио ове задаће Ђорђе
Николајевић.

Он је овај српски годишњак у Далма-
цији уређивао и издавао од године 1842
до 1861. Од ове године до 1871. уређивао
га је трећи друг, сад књижевни ветеран,
брат Божидарев, садашњи владика Бокотор-
ски и Дубровачки Герасим Петрановић.
Николајевић је још једну књигу овог годи-
шњака уредио, то за годину 1869. Он је
штампао још неколико пригодијех списа.
Превео је с њемачког двије овеће књиге:
„Младић како треба да се изобрази“ и
„Дјевојчица како треба да се изобрази“.

Вриједност овога годишњака и заслуга
његових уредника може се схватити
потпуно, кад се узму у обзир културне
прилике онога доба. Православни свеште-
ници и неколико имућнијих и бољих трговаца

примало је по коју књигу српску са стране.
Сад се једва као ријеткост могу наћи у
Далмацији прве књиге Доситејева и Вукова.
Код нас овдје отпочето је Алманахом и
настављено Магацином, а то су прве и
једине књиге српске, и у опће словенске,
што су се у оно доба у Далмацији писале.

Доситеј и Вук, ови препородитељи,
ови оцви нове народне литературе, дали
су први импулс народној просвјети и у
Далмацији, то личијем утицајем. Доситеј
започео је пајрије у селу Косову, код
Кинја, писањем „Вуквице“. Вук је дола-
зио у Далмацију и купио од Вуковице до
Боке народно благо језика, приповједака
пјесама и обичаја. Ова три књижевника,
три уредника „Магазина“, били су учени-
ци и напредници великих учитеља, код
нас у Далмацији.

Није то био лак посао, а већ није ни
сада. Требао је тражити и стварати нај-
прије читаоце. Сва интелигенција, осим
ријетких изузетака, знала је само тали-
јански. Покојни Божидар Петрановић поу-
чаваше је како треба љубити и милovati
свој језик, и још како га треба звати.

С тога, и оно неколико ријетких
људи, који су вољели матерински језик
у Далмацији окупљали су се око „Мага-
зина“, без разлике вјере. У „Магазину“ је
писао и братар Лукић из Босне и архи-
мандрит Намучина из Херцеговине. Од
српског имена није нико бјегао, у оно
доба. А Српско-Далматински Магазин бје-
ше прва књига, и једина за много година,
српска, уопће словенска.

Имеђу осталог Николајевић је у
Магазину почео описивати и описио је
Српско-Дубровачку књижевност, што за
нас није само корисно и часно, него се
ми тијем његовијем радом о старој дубро-
вачкој књижевности можемо још бранити
од једнога пријекора. Јер у најновије доба
браћа Хрвати називају ту књижевност
хрватском и на то име потичу своје право
с тога, што су они тобоже ту књижевност
открили и свијету је приказали, што су
познатија дјела дубровачке књижевности
штампали и критиком изустријали. Рад
Николајевићев обара ту хвалу и то своја-
тање. Прије младих Хрвата један стари
књижевник српски писао је о дубровачкој
литератури и Србима је она била позната.

Тако Николајевић бјеше у своје доба
и вриједан и риједак књижевник. Његово
се име провијело изван ускијех граница
наше Далмације и нашла признања. Цар
Фрањо Јосип одликовао га је златијем
крстом, а цар руски орденом св. Ане и
бриљантијем прстеном за књижевне за-
слуге. Био је потпредседник „Матице
Далматинске“, у којој је такођер много
привриједио у књижевном погледу.

Николајевић је године 1881. прешао
из Задра у Сарајево, гдје га је позвао
тадашњи митрополит Саво Косановић.
Пошто је остао удовац, закаљуђерио се.
Године 1882. произведен је за архимандрита,
а 1886. кад је Косановић већ уклоњен био,
именован је за митрополита.

Ради старости и његове благе људи,
држало се да је Николајевић узео на се
одвећ тешко бреме, примавују се Косано-
вићева напљодства. Познато је како је у
Сарајеву пролазио митрополит Косановић.
Чуло се какву је посланицу упутио архи-
пискуп Штадлер митрополиту Николајевићу
и другијем двома митрополитима у Босни
и Херцеговини. Али Николајевић је остао
непомишан пред напастима. Он је своју
дужност и ту испуњавао и сад оставља за
собом име угледна свештеника, вриједна
књижевника и великог добротвора народног.

Николајевић је био необично штеди-
шан човек. Још код нас у Дубровнику и
Задру, од мале плаће знао је скуцати

против веома су се размимонлазили, као
што се то показало, осим другог, и крва-
вим разрачуном 1846, покоравањем пољ-
ских сељака у Боху и у другим блиским
околима западне Галиције, у разрачуна-
њу са господом, кнезовима и чиницима, на
начин наших хајдачких побуна прошлога
вијека. Можда ће се такве побуне још
обнављати, година 1848. ма била је узда
која је задржавала револуцију жељу пољ-
ских племића, који су можда и због тога
разлога пренијели свој рад у Угарску и
Јердељ, мјесто Галиције и праве Пољске.

Солдарност српско-хрватске снаге
и интереса са руском политиком 1849.
године доказује се, прије свега, тим, што
су Срби и Хрвати управо и отпочели
оружани протест против Мађаризаторских
тежња Кошута и његових партизана. Ду-
ховни вођа Срба, патријарх Рајачић, по
године прије руског похода, у октобру
1848. обратио се руском консулу у Био-
граду с молбом за оружано посредовање
Русије за одбрану Срба и Хрвата и осталих
угарских Словена од Мађарског терора.
Хрватски бан Јелачић био је и радни са-
везник руске војске у походу године 1849.
Због тога се и поболјало нешто народни
положај Угарских Срба и Хрвата 1849.
год., тако да је за Србе обновљена била
— истина само по имену — нарочита ад-
министративна поједина, Војводина, за Хр-
вате очуван је бан као вођа самосталне
установе, пајрије у лицу Јелачића, после

неколико хиљада, које је намијенио на
задужбине. У Сарајеву живио је исто тако
скромно, као најскромнији калуђер, те је
тако умножио свој капитал.

Још док је овдје био, он је 1879.
установио закладу од фор. 12.000 за ши-
пендије двома сиромашнијем младићима из
Боке и Дубровника.

У Блажују близу Сарајева подигао
је о свом трошку врло лијепу српску школу.

Овој школи, за подизање зграде већ
готове и издржавање учитеља, Николајевић
је намијенио фор. 15.000. Одредио је у
основном писму да то буде српска школа.
А шта је од ње, је ли отворена или није,
то не знамо.

Николајевић је у Сарајеву са фор.
3000 установио фонд за свештеничке удо-
вице и сироту. Прољећа 1894. послао је
владци Герасиму Петрановићу фор. 500
за исти така фонд у Котору.

Овијем задужбинама Николајевић није
исцрпио благо, које је он заштедио. Извје-
сно је он сву своју осталу уштеду, која
ће бити велика, намијенио задужбинама. О
томе чућемо на брзо извјештаје.

И за Николајевића може се казати
да је живио и радио сав свој вијек само
за свој народ. С тога ће он у народу
живјети, у књижевнијем дјелима и у задуж-
бинама. Српски народ увјек ће благосиљати
његово име.

† Милош Зечевић. Биограф. „Одјек“
доноси: Дугогодишњи професор гимназиј-
ски, а последњих година професор Вел.
Школе, Милош Зечевић преминуо је после
дуже боловања, и прекрјуће, 5. ов. мј.,
сахрањен уз многобројно учешће покојни-
кових пријатеља, поштовалаца и ученика.
Сировод се кренуо у 3 сата после подна
из стана покојникова, на поред Позоришта
упутно се Кнез Михаиловом уликом у Са-
борну цркву, гдје је извршено опјело.
На опјелу и при сироводу пјевало је
академијско пјевачко друштво „Обилић“
и хор ђака богословије. Из саборне цркве
сировод се кренуо ка Великој Школи гдје
се г. Милан А. Костић, философ, опростио
с покојником у име великошколске омла-
дине а у исто вријеме, по нарочитом одо-
брењу, и у име професора Вел. Школе.
Одатле се сировод кренуо ка новом гро-
бљу, гдје је покојник сахрањен. Сироводу
су присуствовали сви београдски профе-
сори и учитељи, виши разреди ученика
гимназија, реалке и учитељске школе, и
велики број пријатеља и другова покојни-
кових. Међу осталима и г. г. Ристић, С.
Грујић, Св. Милосављевић. Покојни Зече-
вић оставио је све своје имање на про-
просвјетне цијељи. Своју имовину, која
износи на 36.000 динара распоредио је
овако: да се она да Управи Фонда на
прираштај, на кад се поине на 40.000
динара, да се 2/5 ове суме даду савјету
кратујевачке гимназије а 3/5 савјету Вел.
Школе, те да они од интереса на тај
новац дају благодјењање, које ће носити
име завјештача, сиромашним ђацима, који
буду имали услове, који се траже и од
државних благодјејанаца. На Вел. Школи
благодјењање ово могу добити само ђаци
филозофског факултета. За извршиоца те-
стаментна пок. Зечевић одредио г. Свет.
Милосављевића. Вриједно је напоменути, да
је покојник завјештао само 1000 динара
на погреб и мали споменик.

О покојнику „М. Журнал“ пише:

Као год што је готово нечујно прошао
живот Милоша Зечевића, исто је тако и
смрт наступила изненада, и ако овај човек
поодавно бољује. Има и људи у савјету,
који и са својом болешћу, па и смрћу
праве рекламу, јер се све то удара у

знаменитог Хрватског пјесника Мажура-
нића. Само од времена дуализма (1867)
костено се погоршавао положај Хрвата,
који су успјели да сачувају до сада право
својега језика, бар у администрацији, су-
домима и школама. Истина све то ни нај-
мање није постојало, према садашњем
односу Хрватске к Угарској под управом
мађарскога бана Куена Хедерварја. Отр-
гнуте Ријеке (од Хрватске) са њеним извр-
шним пристаништима јесте председан који
обеспокојава и показује да ће отргнути
бити и други важни дјелови старе хрватске
имаовине. У осталом процес распада још
није достигао такав значај, као кад би то
почело године 1849. т. ј. за цијело једно
кољено раније.

Тешко би се могло сумњати о успјеху
руског похода са гледишта румунског
народа.

Сваком је познато у каквом су се
заборављеном положају налазили Румуни
до године 1848 у Јердељу, Банату и у
сусједним жупанијама Угарске. Чинећи у
Јердељу без икаквога спора већину ста-
новништва, Румуне су и онет тамо сасвим
потиснули назад Мађари, Сикули и Саси,
тако да су само ова три народа били по-
литички чиниоци закона тога краја, као да
Румуна није ни било. На против они су
не само највећи по и најстарији — заједно
са Словенима — дво селомоградскога ста-
новништва, према којима су Сикули, Ма-
ђари и Саси доцнији дошљаци, гости у

велики добри, а, ето, Милош Зечевић, жи-
вио је, радио, био болестан и о његовој
болести не дознаде јавност ништа, као год
да је то био какав познати практикант,
о коме се обично нико не брине.

То је она скромност, која је кроз
цијо живот пратила овог старог српског
професора, па му није допуштала ни пред
саму смрт, да се о њему много говори.

Као да је то јуче било, сјећамо се
у вел. беогр. гимназији његових предавања
из опште историје, с каквом је вјештином
умио да нам представи рат Персијанаца са
Грцима, па смрт Леониде, па прелазак
Ханибала преко Алпа, на пропад Карта-
гене, итд. Најрадије је говорио о великој
француској револуцији. Њега су велики
људи из историје чисто заносили, с тога
је и он умио тако омиљити овај важан
предмет по његовањем карактера.

Његова „Општа Историја,“ и ако
није врло велика, ипак је тако лијепо и
вјештачки написана, да је човек може да
чита у сласт. Ту је он концентрисао сав
свој дугогодишњи труд и онда, кад је
Зечевић изабран за професора историје
В. Школи, заиста је била задовољена прав-
да. Он је и на В. Школи дјеловао са вели-
ком вољом, као прије тога у гимназији,
и читави нараштаји напавали су се лије-
пим и здравим мислима, које је овај стари
професор тако вјешто српској омладини
умио да приповиједа. Ко је год био ђак
Милоша Зечевића, овог старог момка, сје-
ћаће се вјечито са задовољством његове
симпатичне појаве и оних његових манира
и наљивних сцена, које је он тако радо
пред својим ученицима правео.

Београдска „Вудућност“ пише:

Живот великог покојника представља
себном неуморан рад вриједног трудбеника,
одржан јаким вољом, заснован на здра-
вој и даровитој намети, проткан ријетким
и чистим одушевљењем, вођен слободном,
поштеном и правичном душом. Професор
историје умио је својим ђацима живо и
очигледно да представи и испрта све оно
што се у историји износи; знао је мртвим
историјским фактима дати живота и душу,
те да не изгледају као голо набрајање
минутих догађаја, него као жива слика
проживљене стварности и велика поучаља
потоњим нараштајима. Збоља, нико није
умио јаче и силније предобити ђаке за
свој предмет, нико их боље одушевити и
пренијети у ток било природног било на-
силног проласка пронастаог народног жи-
вота, него омиљени наставник Зечевић.

Резултат дугог наставничког рада
уродио је корисним и обилатим плодом.
Велики школки уџбеник „Историја Свјета,“
напијењен средњошколској настави, напи-
сан је са огромним познавањем историјске
науке, са критичким избором веће вредно-
сти, са племенитим и топлим одушевље-
њем за врлине и проповјед слободомних
идеја. Није то сувопарна књига, коју ђаци
посећу школе бацају; то је живо поучно
слово, слатка и једра лектира, која буди
пажњу, богати ум и племени младе, осјет-
љиве душе.

Добар познавалац историје, пријатељ
разумне и правичне слободе, знао је врло
добро да оцијени, каква је политика по-
требна савременом и корисном развоју
једне нове, младе, неискусне и сиромашне
земље, као што је Србија. Ту је политику,
политику либералну, пок. Зечевић заступао
са оним самопрегоревањем и с оном љубављу
и чврстом вољом, што одликује велике
и поуздане карактере.

(Патријаршијска окружница) — право-
славном свештенству и народу Рашко-
Призренске јепархије, што је издао Његова

овоме средњем дијелу римске Дакије. Ако
овоме народном угњетавању додамо соци-
јално-економну па и вјеројакону почи-
ност православних Румуна са стране друге
вјере и нештанске владе, лако ћемо разу-
мјети њихно незадовољство и тежњу да се
ослободе од вјековних окова. Румуни су и
прије жељели да то достигну, али не помоћу
Мађара и Кошута, но без њих, дакле про-
тив њих бар у аутономном од Пеште по-
тпуно независном Јердељу. Разумљиво је
да је у таквим односима руска војска
била за Румуне — као и за Црвену-Русе,
Словене, Србе и Хрвате — избавилац од
потлачености ништа боље ал од турске,
премињене и опасније за духовну слободу
народа. Од тога тренутка и почиње разви-
так народне свјести јердељских и угар-
ских Румуна, која је стекла у наше ври-
јеме такву енергију која не може бити
угушена по тамницама. А здрав правац те
свјести, поникле и утврђене у заједничкој
борби њихових пристама са руском војском
1849. против мађарског терора, огледа се
сада у потпуној солдарности Румуна са
Словенима, Србима и осталим угарским
Словенима, у одбрани њихових народних
права, против пожура и насиља мађарске
вlade, фанатизована друштва и сабора.

(Свршиће се.)

ЛИСТАК „ГЛАСА ПРИГОРНА.“

ЗНАЧАЈ РУСКОГ ПОХОДА ГОДИНЕ 1849 КРОЗ АУСТРО-УГАРСКЕ НАРОДЕ.

(Пише А. С. Будиловић у „Руској Весели.“ Превод
по „Видеу.“)

(Наставак.)

Чешко-моравски суилемници Слова-
ка, ако и нијесу непосредно тријели од
Мађара и мађарског Кошутаове владе, онет
су за то немало добили поразом револу-
ционара, јер права посљедица овога пора-
за било је и укроћење (франкфуртских
панђермана; који су сматрали Чешку за
члана њемачког савеза и спремали војену
огазуацију против сложених Чеха и Мо-
раваца, који су имали за вођу знамени-
тога историчара Палацког.

Пољско племство у Галицији, још ви-
ше пољски емигранти, с вођама Бемом и
Дембинским, изгубили су после руског
похода не једну своју варљиву наду. Сно-
ви о оснивању пољске „Ksczyz rozpolitej“,
ма и у форми аустријске секундо-ленигуре
одгођени су били овим походом на неиз-
вјесно вријеме. Но за пољски народ то је
и онет могло бити корисно, јер интереси
и осјећаји госпде и племства с једне
стране, с друге пољског своеског свијета у
општо, нијесу тада били једни исти, по на

Светост, цариградски Патријарх, поводом посвећења новог рашко-призренског митрополита, гласи :

† Антим VII., по милости Божијој Архиепископ Константинопољски — Новог Рима и Васељенски Патријарх, с. р.

Часни кљире, благоговјени свештеници, преподобнији јеромонаси, љубазне старешине народа, одборници и сви остали благословени Хришћани Митрополије Рашко-Призренске, чеда наша у Господу вазљубљена, благодат Вам и мир од Бога, а од нас молитва, благослов и опростење.

Нека је на знање свима Вама, да се наша смјерност са Св. Синодом, пошто је архијереј Ваш Милентије избројао дане свога живота и преселио се у вјечност, бринула по дужности својој о избору и постављењу сходнога наследника на његово мјесто. И кад је било при гласању у честном и Патријаршијском храму Светога савнога велико-мученика Георгија Побједоносца, стављена су три кандидата, и по нашем патријаршском упуству и дозволи, а по призиву пресветога духа одликован је од друге двојице, и изабран од Светога Синода, да предузме архијерејску власт и прими пастирски жезал најевангелијске те митрополије, пречасни архимандрит Господин Дионисије, Протосинђел Високопреосвећеног Митрополита Скопског, муж крајан и свештеноугодан, који је вјешт божанским законима, који се одликује црквеном и општом образованошћу, који је обдарен лијепошћу и јаком способношћу, који има довољно искуства у црквеним стварима и пословима и који је, као такав, посвећен од нас призивом и благодаћу пресветога духа у велики и узвишени архијерејски чин и одређен као канонски Митрополит Рашко-Призренске митрополије. Услед чега овим патријаршијским и синодалним писмом извјештавамо о томе све Вас у тој епархији благословене Хришћане, молимо се Богу за Вас и очински Вас благосиљамо.

Заповиједамо Вам пак и препоручујемо, да Високопреосвећеног митрополита Рашко-Призренског, љубазног нам у Христу брата и саслужитеља божја олтара, Господина Дионисија, признајете од сада за законитог и канонског архијереја Вашег, владику те јепархије, јевангелијског пастира и словеснога стада исте и духовнога оца свију Вас, и спомињете Његово канонско име, као што се разумије, у свима свештеним обредима и службама, покуравајући се и потчињавајући се Његовим архијерејским заповијестима и савјетима, који се односе на Вашу душевну корист и спасење, на чување отачаских догмата и предања и тачно вршење и испуњавање Ваше поданичне дужности према богоданом нашем Царству. По што до свога доласка тамо одређује за општег свог заступника часног свештеника господина Трифуна, препоручујемо вам, да га за заступника Његовог Високопреосвећенства признате и као таквога поштујете и љубите, до доласка тамо Вашег Архијереја, којег је усрдна жеља да Вас лично све што прије види и весели се духовно са свима Вама у Христу Исусу Господу нашем, чија благодат и неизмјерна милост, с нашим молитвама и благословом, нека буде са свима Вама!

Мјесеца јануара Индиктијона IX (деветог) 1896 Цариград.

† Николијски Филотије с. р.
† Николијски Јероним с. р.
† Бруски Натанаил с. р.
† Филејски Стеван с. р.
† Личкијски Атанасије с. р.
† Драчки Висарије с. р.
† Вратки Доротије с. р.
† Еласонски Никодим с. р.
† Киријски и Калуски Софроније с. р.

(Најновија слика Дра Светозара Милетића.) коју је издао српско књижевно друштво „Братство“ и нам на пријаз посладо, у сваком је погледу изврсна и код нас Срба по изрази управе јединства, и нема сумње да ће достојно замијенити по свима српским домовима досадашње непотпуно и неукусно израђене слике. Ово је једна слика, која приказује Милетића у целокупности, а по финоћи израде, може се са фотографском победом поносно такмичити. Вриједност њена тим је већа, што је под њом својеручни потпис Милетићев, који је нарочито за ово слику написао, а који нико данас нема. Слика у висини износи 70 центиметара а добија се код „Братства“ у Новоме Саду. Цијена јој је 1 фр. а осим тога имају се трошкови пошљања засебно наплатити. Код поједине слике стаје завој са поштарином 30 нов.; а кад се више слика заједно поруче, пада на поједину слику сразмјерно мање.

(Књижевна критика.) „Српска Застава“ доноси о позоришној игри „Бој на Тршњу“ Радоја Црногорца следећи суд:

Уобичајено је, да се пред дјелима са патриотском тенденцијом застане са више пажње, ако је ова ријеч довољна да нагласи појам литерарне интелигенције. Да нас се мисли, да није само доста принасити два мача, те добити име, које се дугује оном, који се наоружа и патриотизмом. Тим прије, што се глас родољубља гуши у метежу ниских порока. Оправдано је, дакле, да се из поштовања, које овдје

запоставља сваки правичан суд, пријеђе преко свију других обзира. Да речем још, да је поменуто дјело са патриотском цијељом.

Више пута понављано је мишљење, да ми можемо имати драму само на историској основи. Овдје је гледно сјетити се Бодмеровог проповједања, да јеврејска и хришћанска митологија треба да буду душа и главни ресурс савремене немачке поезије. Отуда код нас Немања и Рајко од Расине, а тамо Месијада. Но, сасвим на против Schieksals tragodie са свима својим дукотима бјеше последица извјештачене науке неугог Швајцарца, а наши литератори као да се почињу купати у сирћету, те постају неприступачни каиперним савјетима. За то се мало који и прихвати њихове киселе руке. Нека се дода томе, да ми ни из далека немамо пред собом, ни квалитативно, ни квантитативно, литературу као што је Француска, на нека се после свега тог сјети на „Бој на Тршњу“. Драма је на историској основи, и производ човјека који има пред собом српску, овдје специјално црногорску литературу.

Веома је незгодно наћи израза, који не би био довољно јак, а да буде мјерило за једно овако дјело. Ако би се рекло: „о патриотизму само добро“, онда би он био уоквирен, те тако не би био доста простран, да прими и изразе беспристрасног суда. Најзад о дјелу једног Црногорца, чије је име постало синоним јунака, само би се тако могло и говорити. Нама је познато, да је писац пружио публици и неколике слијеве са истим мотивима. Те пјесме одликују се живом драмском радњом, за то је и појмљиво, за што ова драма тако личи на енеку пјесму. Њој није била сврха, да се донаде на позорници као интересантна, него да нас за часак изведе из врвје себичних интереса на узвишенију тачку, са које би се око заустављало на примјерима родољубља.

После свега овога, дјело, као рад са патриотском тенденцијом, заслужује препоруке у толико прије, што се данас хладно пролази поред профанисане светине родољубља. Из малене покрајине, гдје је чистије поднебље могло нам је доћи дјело само чистог патриотизма. Крајње је вријеме, да и оне скептике, које носе титулу српских литератора, гане родољубиви дах, који вије са нисова црногорских, осим ако се не теше оним Хајне овим

Wer nie im Leben thürcht war,
Ein Weiser war er nimmer.

Влад. Р. П.

(Нове књиге.) Примиди смо:

Земљопис Књажевине Црне Горе за ученике III разреда основне школе. Написали Ђуро Поповић и Јован Рогановић. Друго поправљено издање. Прегледала и одобрила Књ. Црног. Школска Комисија. Цетиње, Државна Штампарија, 1896. Цијена 20 новчића.

Canti russi, versioni italiane, ristampate dal „Pensiero Slavo“. Trieste, tipografia Augusto Levi, 1896. Цијена?

Ово је збирка повелка — на 240 страница осмине гармоном — италијаских превода из руског пјесништва. Ту су заступљени сви бољи руски пјесници. Највише има превода из пјесама Пушкиновијех и Лермонтовијех, од овога посљедњег и повиши сијени „Демон“ и „Мцири“. Избор је добар, и одшта ова збирка рускијех пјесама и у богатој италијанској пјесничкој књижевности служиће на част руској. Преводиоц не износи своје име, али по неким преводима, који су нам већ били познати, ово је дјело италијанског пјесника Доменика Тамболија, који је одавно стекао име одушевљена поштоваоца руске књижевности и пријатеља у онде словенског свијета. Он тако добро преводи производе руске музике, да би рекао, да су оригинални италијански производи. Ова је збирка не само италијанском народу него и нашем на приморју, гдје влада италијански језик, добро доћи да се упозна ако ће и дијелом са благом руског пјесништва.

Balkanske misli, Trenutak, prvo poglavlje, Ili Bogdanova. Nakladom međunarodne knjižarnice E. pl. Schönfelda u Zadru. Цијена 70 новчића.

Srbi i Hrvati, napisao Alm Omladinski, preštampano iz „Dubrovnik“. Dubrovnik, izdanje srpske dubrovačke štamparije A. Pasarića, 1896.

Може се добити у књијарници М. Л. Иваницевића на Цетињу. Цијена 30 новч.

Трудбеник, оснивач опште српско домаће, старатељско, просвјетно и добростворно друштво, под општом српском заставом правда, вјера, љубав, част и поштовање узајамно! Символ човјечанства. Од Алексе Криптића. Свека I. Друго поправљено и увећано издање. Сва права задржава писац и друштво. Цијена 0.20 пара. Биоград, „Смилево“ штампарија Пера Тодоровића, 1895.

Из надчулног свијета. I. Из науке теософске, општа начела о законима који владају у космосу, космострукта конституција човјека. II. Пренос мисли (тепелатија). III. Волика љубав. Преводи с ње-

мачког Лано. Биоград, накладом књијаре В. Валожића, 1896. Цијена 40 пара дин.

Lucerne, le lac des Quatre-Cantons et leurs environs. Под овим насловом Bureau officiel de renseignements de Lucerne издало је врло укусну ценну књијцу, као путеву вођу кроз централну Швајцарску. Ту има више илустрација градова, мјеста и предјела и географских карата.

Опис излаже у кратко све знаменитости, што треба да путник види.

Ову књијцу, која се може добити и на италијанском и њемачком језику, разашлије бесплатно поменути биро свакоме, ко му је потражи.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

УСТАВ

КЊАЖ. ЦРНОГ. ПОВЛАКЕНОГ ПАРОБРОДСКОГ ДРУШТВА.

(Свршетак.)

V. Одсјек.

Управа Друштва.

Чл. 30.

На челу Управе друштвене стоји управитељ друштва а уз њега је један књиговођа.

Чл. 31.

Управитеља бира главна скупштина на три године. Послије треће године његовог службовања прва редовна скупштина изабраће на мјесто његово, опет на три године новог управитеља. Слободно је опет поново изабрати дотадањег управитеља.

Чл. 32.

Ако би управитељ умро, или из другог узрока не би могао отирављати своје знање до избора новог управитеља, замјењује га предсједник Надзорног Одбора.

Чл. 33.

Управитељ мора бити акционар друштвени и имати не мање од 15 акција.

Чл. 34.

Књиговођа друштва мора бити акционар друштвени и имати не мање од 5 акција.

Чл. 35.

Управитељу, књиговођи и капетанима пароброда одређује плату годишњу главна друштвена скупштина, а свему осталоме друштвеном особљу одређује плату управитељ друштва.

Чл. 36.

Управитељ именује и отпушта капетане као и све друге њему подручне друштвене чиновнике; поставља Агенцију гдје нађе да је потребито, и, у опште, издаје нужна правила и наредбе и чини сва расположења, која се односе на пловидбу.

Чл. 37.

Књиговођа води у опште све књиго друштвене и сву преписку.

Чл. 38.

Благајна спада на лично одговорност управитеља; а кад би се друштвени рад развио, онда ће друштвена скупштина за облакшицу управитеља именовати и благајника друштвеног.

Чл. 39.

Главна скупштина одређује да се управитељ отпушта а временом управља надзорни одбор док главна скупштина избере новог управитеља.

Чл. 40.

Ради отпушта управитеља има се главна скупштина сазвати и предмет расправе члановима најприје доставити. Тога ради сазвана скупштина коначно отпушта управитеља, кад за то двије трећине присутних акционара гласају.

IV. Одсјек.

Надзорни Одбор.

Чл. 41.

Надзорни Одбор бира главна скупштина на годину дана, дакле од једне редовне скупштине до друге.

Чл. 42.

Надзорни Одбор сматра се као особита стагна контрозна комисија скупштине и врши своја права од једне до друге редовне скупштине.

Чл. 43.

Надзорни Одбор састоји се из три члана, који се бирају из акционара без обзира на број акција које имају.

Чл. 44.

Кад скупштина изабере чланове Надзорног Одбора онда се Одбор конституише и бира из своје средине предсједника. Чланови Надзорног Одбора добијају дневницу и накнаду трошкова за вријеме њихових сједница у друштвеној Управи које морају бити најмање један пут мјесечно.

Чл. 45.

Да закључци Надзорног Одбора имају важности, нужно је да су присутна сва три одборска члана и друштвени управитељ.

Чл. 46.

Надзорни Одбор пазирава рад Управе, надгледа похрану новца и других вриједности; тога ради тражи од Управе да му мјесечно подноси рачуне и исказе. Прегледа цијелу радњу од потоње скупштине. Надзорни Одбор ради самостално у границама овога устава; нема се ни на што друго обзирати него на одлуке главне скупштине; ако ма у чем примјети какву неправилност или неуродност коју не може сам да отклони, дужан је одма сазвати друштвену скупштину.

VII. Одсјек.

Завршна одређења.

Чл. 47.

Дјеловодни је језик Друштва српски са ћирилицом.

Чл. 48.

На друштвеном печату изрезана је у српском језику фирма и обилежје сидро са латинском „напријед.“

Чл. 49.

Друштвена фирма гласи „Књ. Црног. Повлашћено Паробродско Друштво“ и уведена је у регистар Великога Суда на Цетињу.

Чл. 50.

Друштвену фирму потписује Управитељ Друштва или његов замјеник, зато треба увести и те потписнике међу фирмама у регистар Великог Суда.

Чл. 51.

Промјене у овом уставу могу се учинити само на главној скупштини у којој је најмање три четвртине акција заступљено, ако за промјену гласа двије трећине гласова. Свака таква промјена има се одмах Књ. Цр. Влади пријавити на одобрење и у званичном црногорском новинама обнародовати.

Чл. 52.

Све што није предвиђено овим уставом ријешава главна скупштина.

Чл. 53.

Престанак Друштва може се у главној скупштини од најмање три четвртине акционара са двије трећине свијех присутних гласова закључити; по у исто вријеме мора се изрећи начин разрешења Друштва и одредити, шта се има учинити са имањем и резервним фондом, које ће остати пошто се све обавезе намире и износи од акција наплате. Разрешење Друштва има се пријавити надлежној власти.

Овај устав стаје на снагу, кад га одобри Висока Књ. Црногор. Влада.

Привремени одбор:

Садик Браћа Лукачевић с. р.
Василије Марковић с. р.
Јакуп Љумановић с. р.
Селим Бибезић с. р.
Зарија Гвозденовић с. р.
Илија Мартиновић с. р.

Виђен и одобрен од стране Књ. Црног. Министарства Унутр. Дјела.

Цетиње, 8 фебруара 1896.

Број 125.

(М. П.) Пресједник Држ. Савјета
Министар Унутрашњих Дјела:
БОЖО ПЕТРОВИЋ.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ.

Цетиње, 23 фебруара.

(С Двора.) Синоћ је био дворски фамилијарни објед, у част г. Дебре министра француског с госпођом.

(Личне вјести.) Ономадне је пришло из Дубровника господин Дебре, министар - резидент француске републике, са госпођом и с новијем другијем секретаром господином Ватеном. — Г. де Саји, бивши француски војени аташе за Црну Гору, Србију и Румунску, долазно је на Цетиње да се опрости. Његово Височанство Господар одликовао га је Даниловијем орденом III-еге степена. — Дошао је нови секретар царско-отоманског посланства Фатин-бег на мјесто Феудинбега, који је у истом својству премјештен у Лондон.

(Највише саучешће у жалости.) Веласлужбени пресједник Матине Српске у Новоме Саду, Милош Димитријевић ономадне је преминуо. Његово Височанство Господар управно је Матици Српској денешу саучешћа у њеној жалости.

(Српска Књижевна Задруга у Црној Гори.) У IV. коло Срп. Књж. Задруге уписане се код друштвеног повјереника г. проф. Павла Поповића на Цетињу, још и ова господа:

За осниваче:

49. г. др. Стево Огњеновић (за III. и IV. коло)

За улагаче:

38. г. Милош Катић, проф.

(Руски новинари у Београду). Београдска „Будућност“ доноси: У петак припало је у Београд г. Висарион Висарионович Комаров, генерал-штабни пуковник у оставци, главни директор „Свјета“ и предсједник удружења руских новинара. С њим се још налази и г. Лев. Илиј Залкинд, дописник „С. Петербурга. Новости.“ Гости су одјели у „Гранд Хотелу“ и бавили се овдје још дан — два. У част њихову српско новинар, удружење приредило је прескинобанкет у „Гранд Хотелу.“ На банкету је учествовало 50 особа из свију редова престонишког грађанства. При је по што се село за сто. „Беог. пјев. друштво“ отијевало је „Оче наш.“ Прву здравицу напје је генерал Комаров Нег. В. Краљу Александру и Србији. Другу здравицу напје је предсједник српског новинарског удружења г. Лаза Комарчић руском цару, заштитнику Словена, и братском руском народу. Београдско пјевачко друштво после сваке здравнице отијевало је дотичну народну химну. Г. др Милован Миловановић, у име српске штампе, наздравио је генералу Комарову као предсједнику руске штампе, а г. Комаров одговорио је здравицом српској идеји и српској штампи. Г. Пера Тодоровић позвао од г. генерала Комарова да каже своје утиске са посљедњег пута свог у Бугарску, саопштио је тај радостан факт, да је у свима редовима бугарског народа напало топле и истинске братске осјећаје према Србима и будно сазнање да снаг и напредак Бугарске лежи у друшћу са Србијом и у братском наслоу на моћну Русију. Говорник је пожелио да се тај осјећај негује и кријени међу Србима и Бугарима и у то име напје је здравицу српско-бугарској и руској слави. Далје су наздрављали г. г. Стева Курчић руском народу; П. Маринковић лично генералу Комарову; Јуркијевич руско-српским трг. нелама; Мих. Павловић руској трговини; Ђ. Генић генералу Черняеву, М. Ђ. Призренца српско-руским историјским нелама, Ђ. Станојевић српском уједињењу; генерал Комаров својим војницима Пери Тодоровићу и Милану А. Павловићу. После сваке здравнице пјевачко друштво отијевало је по једну пјесму. Генерал Комаров после обједна обинао је све учеснике посебице са сваким се упознао и поздравио и проговорио по неколико љубазних ријечи. Уморан е пута, генерал се с домаћинима опростио у 12 и по сати, и удалио се, а одушевљено весеље продужено је и далје. Вечерас приређује г. Јов. Ристић са друговима велики банкет код „Империјала“ опет у част ових руских новинара а наших драгих гостију. Банкет, на ком ће учествовати сви вишњени наши прваци, биће сјајан.

(Метеор у Мадриду.) У Мадриду се јавио један од најсизанијих појава у природи: над Мадридом и већим дијелом централне Шпанолске распукао се 29 пр. мј. метеор, који по свему, што се јавља, спада међу највеће, што их је забиљежила повијест. Метеори нијесу новости, али таква појава, каква се збила у Шпанолској, највећа је ријеткост. Телеграф јавља, да је метеор пао у 9¼ сати прије подне уз силан прасак, који је био налик погресу, па је и тако дјеловао на становништво. У Мадриду и у околици било је на разним зградама штете и више рањених особа. Ужасан страх завладао је на све стране. Појава се осјетила и опазила не само у Мадриду, већ и у Толеду, Гвадалајари, Валадолиду, Сарагоси и свијем сусједним мјестима. Мадридска опсерваторија тврди, да се експлозија збила у огромној висини од 32 km. и да је метеор морао имати прмјер од преко 1000 m. Комади од метеора расути су на огромном простору од више стотина километара, па се тако тешко може и приближно установити његова величина. Један овећи комад предао је министру-пресједнику Кановасу.

У нашем стољећу познато је више знатних падова метеорских, а међу најзнатније спада онај од 14 априла 1803 код Легла у Нормандији, гдје је пало до 3000 комада метеорског камења у тежини од 8 gr. до 9 kg. Друга таква појава збила се 1882 код Моца у Ердељу, гдје је пало на земљу до 1000 лопина, а тврди се, да је г. 1868 у Пултуску у Руској Пољској пало до 100.000 метеорских лопина.

Најчувенија појава метеора у старом вијеку збила се 476 пр. Исуса код Ајгос Потамоса у Трацији. Плиније приповиједа, да је камен, који је пао, имао величину од једних кола и боју од изгорјеле земље.

По све ове појаве надкриљују два метеора, која су се нашаа у Бразилији, и ако није нико видио, када су пали. Један од њих познат је са налазишта код Св. Катерине, а тежи 2250 kg., дочим је други 7000 kg. тежак.

Директор мадридеке метеоролошке опсерваторије, професор Амичис, јавља о мадридском метеору од 29 пр. ово: Било је у 9 сати 29 мин. и 30 секунда прије подне, обзоре бијаше ведро, сунце је сја-

јило, вјетра није било. Изненада јави се на обзору бијела мрља налик на дим. Правац бјеше јој са сјеверозапада на југозапад. Облачић бјеше дуг 6 степенова, широк један степен, бјеше полукружан и избочен на исток. У средишту и на врху полукруга онакала се нешто гушћа црвена свјетлост, као што бива код облака за залаза сунца. Читав облак био је налик лакој облаку „cirrocumulus.“ У 9 сати 30 мин. и 40 секунда зачуо се тежак плавихит прасак е поновном мањом тутњавом. Читав појава трајала је до 2 минута. Између прве појаве и првог праска проишло је неких 70 секунда. Може се узети да се експлозија збила у висини од 24 km. Облаци су помало ишчезли. Три сахата касније опазано се опет лаки цирхус према истоку, 20 степени над обзором. Барометар је нагло посекочио за 1½ mm, а тада је опет спао на пријанши степен и посекочиоши опет за 2½ mm, пао је коначно за 7½ mm. У Кастиљону, 6 km. од Мадрида, нашли су комад метеора. У селу Валакас озлиједио је комада метеора једног лекара у чело. У једном врту близу Мадрида нашли су одломак од 500 грама, пао је пред погонеком метеору у Кастиљани. У часу експлозије опазано се, да се електрична свјетлост нагло утрнула, а касније се опет сама од себе појавила. Потрес од метеора осјетио се до Сарагосе, дакле 341 километар од Мадрида.

(Бурa и сунјер.) Из Трета јављају: Бурa, која је пошљедња два дана овдје бјеснила, претворила се на вечер 13 о. у прави оркан, који је сирчијео у граду сваки промет. Позоришта су затворена. Сви талијански возови стигли су касно. Ушледе сунјера и леда обустављене су у алуци све радње. — Из Београда јављају: Од два дана бјесни овдје силна бурa, од које има много штете. Више особа је озлијеђено. На призи Ланово — Крагујевац сјањало је ушледе буре путнички воз са трачница. Више вагона је раскомадано.

(Медицински ушкун.) Из Прага јављају: „Наша Народa“ извјешћује о сензационалној појави код операције, што ју је извео професор хирургије у чешком свеучилишту др. Мајдл на својој клиници. Деветнаестогодишњи реалац Јосиф Шварта из Брна имао је од најраније младости киргу на леђима, која се потезала све до трубуха, али му није иначе сметала. Истом у задње вријеме почела се кврга развијати, те је најзад постала опасна по живот младичев, који се екловно на операцију. Пошто је професор Мајдл уз асистенцију двојице лијеника отворио Шварти трубух, извађено је између цријева тијело, окружено мањш и косом, па се у том тијелу упознало женско наказно дијете без главе, али с добро развијеним удовима. Ова је појава изазвала највећу сензацију. Лијеници мисле, да се ово тијело развило као близанац оперираног ђака у мајчиној утроби, али је било прирасло о тијелу брата. Онакова случаја не познаје још медицина. Оперирани реалац Шварта, који је и онако слаба тијела, тако је ослабио од операције, да је умро.

(Један амерички проналазак.) Једне енглеске новине показују духовито једно средство, како да се човјек оријентисе, без магнетске игле, а то просто, помоћу једног обичног часовника. Ово практично средство, (пу, само кад сунце сја), може у неким случајевима, да учини услугу путницима дошлица и екскурзионистима. — Оно је у овоме: — Ваља окренути часовник тако, да казалак буде према сунцу. Тада ће југ бити тачно на половини, између означенога сахата на часовнику и броја 12, који је на њему. — На примјер, ако је четири сахата, ваља управити маду казалак према сунцу па ће тада број два на часовнику, обилежавати тачно правац јужни. Ако је осам сахата број 10 на часовнику обилежавати прави југ. — Ово средство, једно је од најтачнијих; оно је просто, као што је и све остало ну и с њим је исти случај, као и са свима другим проналазцима, а то је: да на њ ваља мислити.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

МАДРИД, 17 фебруара. — Регеткиња потписала је декрет, којим се расуштају кортеси.

ПАЗИЗ, 17 фебруара. — Сенат је једногласно усвојио кредит за царево крунсање.

ВАШИНГТОН, 17 фебруара. — Сенат је усвојио резолуцију, којом се признају Кубанци као ратујућа странка; такођер је усвојио, да пресједник уложи добре услуге код шпанске владе у корист признања независности Кубе.

ЛИОН, 18 фебруара. — Предсједник Фор у пратњи министра пред-

сједника Буржоа приснио је акламирам великијам мноштвом свијета. На банкету Фор је славио Карнота, и препоручио слогу не само у обрани отаџбине, него и у унутрашњем животу.

НАПУЉ, 18 фебруара. — Присно је краљ са ратнијем министром, дочекао Криспијем и одушевљено акламирам. Прегледао је војску, што иде у Африку, и познао је да се угледа на славне примјере, што су Италијани дали у Африци. Краљ је испратио војску, кад се укривала за Африку, уз велико одушевљење војске, која је кличала: живио Краљ! И Криспиј је био такође акламирам.

МАДРИД, 19 фебруара. — Одлука америкашког сената проузроковала је велику уструјаност у свој Шпанији. Велике манифестације ђака и становништва против америкашких консулата.

ЦАРИГРАД, 19 фебруара. — Потпуковник Тефик и мајор Хусид, због младотурског ровања, осуђени су на вјечито прогонство.

СОФИЈА, 20 фебруара. — Дипломатски агент Србије Данић у свечаној аудијенцији предао је Књазу акредитивна писма, и својеручно писмо Краља Александра, у ком се изражава жеља за најпријатељскије односе. Књаз је изразио најватреније исту жељу. У двору је био објед у част Данићу.

ВАШИНГТОН, 20 фебруара. — Камара је примила исту одлуку односно Кубе као сенат.

РИМ, 21 фебруара. — Баратијери је са три колоне напао Шоанце. Италијанци су се морали натраг повући испред надмоћнијег непријатеља. Краљ је припнио и конференцију са Криспијем и пресједником сената. Министарски савјет претресао је одлуке о положају, и сјутра ће дошјети коначне одлуке. Било је демонстрација како овдје тако по кекијем провинцијалнијем градовима без важности. По листовима Краљ је изјавио Криспију, да се има приказати камари и тражити глас повјерења, на основу ког ће Краљ далје одлучити. Судбина генерала Дивориди, Аримонда и Албертона није позната. Говори се, да је Баратијери хтно изненадити непријатеља, услед информација да су старјенине Шоанаца са јединијем одјељењем војске пошлци у Аксун на крунсање Менелика. Генерал је лако рањен (који?)

НИЦА, 22 фебруара. — Царевић у пратњи Војводе Лајхтенбершкога и Принца Олденбуршког посетио је Форa, који им је представио министре, Фор је остао сам са Књажевима у врло срдачном разговору. Дочек становништва врло одушевљен. Откривање споменика стогодишњег присаједињења Нице к Француској сјајно.

РИМ, 22 фебруара. — Министарство дало оставку. Краљ је ресервирао одлуку. По званичном извјештају, Баратијери је одлучио изненадио нападај противу Шоанаца. Надмоћност сила непријатељских је тако велика, да су се Италијанци морали повући у нареду и оставити код Саурије топове бригаде. О јемералу Дабормиди нема вијести.

МЕНТОНЕ, 23 фебруара. — Фор је приснио одушевљено дочекао. Присуствовао је откривању споменика стогодишњег присаједињења Ментона са Француском. Аустријски Цар посетио је Форa, који му је вратио појетету у Канмаргену.

БЕЧ, 23 фебруара. — Голуховски поћи ће у Берлин, гдје ће остати који дан. Свршени су општински избори: 96 анисемита и 42 либерала.

РИМ, 23 фебруара. — Криспиј је саопштио у камари и у сенату да је министарство дало оставку и да ју је краљ примио.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

„ПЈЕСНИК И ВИЛА“, тај дивни пјеснички умотвор *Књаза-Пјесника* и Господара Црногорског *Нисаге I*, који је *Кирилицом* и *латиницом* општампаи, може се добити још, и то:

Фино издање *латиницом* ком. по 70 н.
Кирилицом „ „ „ 70 н.
Простије „ „ „ 50 н.

Препродавци и Књижари добијају процента 20%, и не плаћају никакве поштарине.

Обратити се с поруком на *Угаву Цетињске Чистице на Цетињу* (Cettinje, Montenegro).

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Тужни родитељи не могу пропустити а да ожаошеним срцем овим путем најдубљу благодарност не искажемо многобројним саучесницима у непрежаљеном губитку нашег шестогодишњег синчића

СПАСОЈА

И зачетке лијепих врлина, које се код ђетета показиваху; његову љупкост спрема свакога, а особито спрема тужних му родитеља; физично његово развиће а двадесетогодишње мукe, које је дијете претрпјело на дрктујим рукама родитељским, све нам то облакпаше сносити топла саучешња.

Удаљени од свој родног мјеста, од своје браће у својој големој несрећи пађосмо у лицу мојих по служби другова односно старешина и колега г. г. официра стајаће војске другу праву браћу, која нас не оставише од почетка болијести нашег ђетета, па све док га до вјечне куће најсвојскије не испратисе.

Мој врли командир, заповједник војничке школе г. Јанко Вукотић у мојој забуни за тешким губитком заступао ме у мојој кући као старјешина и са својим официрима а мојим милим друговима, а такођер њиховим отмијеним фамилијама сријетао и пратио многобројне посјетисце из ове вароши и околине, који дођоше да нас тужне посјето и до вјечне куће испрате нашег Спасоја на чем им за вазда остајем благодаран.

Поменутом г. командиру са осталијем г. г. официрима немам ријени којима им бих за уложени труд благодарити могао. Дубоки осјећаји благодарности које ћемо у души нашој хранити докле узживимо нека им је награда за њихов труд и саучешће којим нам чисто губитак малим учинише.

Вјечна благодарност нека је и попу Илији Спасову који као прави пријатељ дијели с нама и тешкоће за вријеме болијести наше ђеде и жалост за губитком; на свијема онијема који нас лично или посредно, писмено или телеграфично посјетисе нека им је вјечна хвала; а на посе нашим пријатељима г. вој. Г. Вуковићу с госпођом му, г. вој. Л. Војводићу с госпођом, бриг. г. Ј. Мартиновићу, окр. кап. г. Ј. Лазовићу, ком. Митру Мартиновићу, упр. пошта и телеграфа г. III. Поповићу, ађутанту Пику Пејановићу, Јеврему Бакићу и свој мојој браћи Васојевићима, који нас телеграфски са многобројним потписима посјетисе.

На посјетку не могу, а да јавно по заблагодарим труду г. докт. Радудовића, који неби поштеђен него све чиње као љечник што се учинити могло да неумитној смрти из отворених чељусти уграби нашег синчића.

А сад и на ново захваћам Подгоричанима што ме онако многобројно посјетисе и у велико увеличаше спровод моме синчићу.

Ожаошени родитељи:

Л. Лабовић отац; Рада Лабовић мајка са браћом односно ђеверима и другом родбином.

ОБЈАВА.

Услијед чланка 61, 62 приредба консуларних Отоманско Посланство на Цетињу позиве све подајнике, стаиује у Књажевину Црногорској, да се морају приказати сваке године пред Ц. Посланством на Цетињу или пред Ц. Консулатима у Подгорици и Улцињу. Који од њих до првог марта не изврши ту дужност и не буде провиђен свједоубом (тесчере) народности, бити ће лишен сваке заштите, и у вријеме какве потребе, ако се сврне код овог Ц. Посланства или горе речених Консулатима платиће глобу.

(1—2)

Отоманско Посланство.